

Styre: Universitetsstyret

Styresak: 53/21

Møtedato: 06.05.2021

Dato: 07.04.2021

Arkivsaksnr: 2021/4311

Budsjettprosessen for 2022

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Styresak 5/19, Revidering av UiBs strategi "Hav, Liv, Samfunn 2016 - 2022"
https://ekstern.filer.uib.no/ledelse/universitetsstyret/2019/2019-02-21/S_5-19Strategi.pdf
- Styresak 111/20, Budsjett for Universitetet i Bergen 2021
https://ekstern.filer.uib.no/ledelse/universitetsstyret/2020/2020-10-29/S_111-20Budsjett2021.pdf
- Forslag til statsbudsjett 2022 – innspill fra Universitetet i Bergen, jf. sak nr. 2020/12028

Saken gjelder:

Saken redegjør for de økonomiske utsiktene for 2022 og gir forslag til gjennomføring av budsjettprosessen for 2022.

Budsjettet følger opp handlingsplaner under strategien *Kunnskap som former samfunnet*. Strategien er ambisiøs og krever ressurser. Det er en målsetning å sikre UiB økonomisk handlekraft ved å øke handlingsrommet gjennom økte inntekter samt øke effekten av de midlene som allerede finnes innenfor budsjettet. God uttelling i resultatmodellen og innenfor bidrags- og oppdragsdelen av økonomien har vært og er en forutsetning for den planlagte aktiviteten.

Prosessen frem mot budsjett 2022 vil fortsatt være preget av usikkerheten pandemien har skapt. Likevel er oppbyggingen av de nye studieplassene som ble bevilget i revidert statsbudsjett for 2020, det som sterkest påvirker budsjettet.

Høsten 2021 tiltrer ny faglig ledelse ved UIB og ved fakultetene. Det er videre høy grad av planlagt aktivitet inn i 2022. Arbeidet inn mot budsjett for 2022 vil derfor ha med seg mange bindinger, og 2022 vil være et år for konsolidering.

Forslag til vedtak:

Styret tar prosessen for budsjett 2022 til orientering.

Robert Rastad

Universitetsdirektør

16.04.2021/Sven-Egil Bøe/ Per Arne Foshaug (avd.dir)

Vedlegg: Saksframstilling

Saksframstilling

Budsjettprosessen for 2022

Oppfølging

- Universitetsdirektøren vil komme tilbake til styret med sak med forslag til vedtak om Budsjettfordeling for 2022 i oktober. Oppdatert langtidsbudsjett vil være del av dette. Dersom det vurderes hensiktsmessig, vil det legges frem en egen sak med drøfting av retning og rammer i september.

Bakgrunn

Prosessen knyttet til budsjett 2022 legges i denne saken frem for styret. Universitetets strategi *Kunnskap som former samfunnet*, vedtatte handlingsplaner og langtidsbudsjett er førende for forslag til prioriteringer og planer for 2022 som er siste år for denne strategien. I tillegg vil endelig budsjettfordeling være basert styrets vurderinger, innspill fra fakulteter og avdelinger og drøftinger i ulike fora. Regjeringens forslag til Statsbudsjett 2022 vil også gi rammer for arbeidet. Budsjettet er et viktig verktøy når strategiske planer skal omsettes til handling. Prioritering av tiltak og ressurser skaper retning.

Kunnskap som former samfunnet

UiBs strategi har fire strategiske hovedmål:

- UiB skal utvikle flere ledende forskningsmiljø. Innen 2022 skal alle våre fakultet ha fagmiljø i verdensklasse og flere fagmiljø av høy internasjonal standard.
- UiB skal utdanne de mest attraktive kandidatene i Norge. Innen 2022 skal 85 prosent av kandidatene ha relevant jobb to år etter fullført utdanning.
- UiB skal innen 2022 være en ettertraktet kompetanseinstitusjon som har styrket sine langvarige relasjoner med myndigheter, næringsliv, kulturliv og samfunnsliv.
- UiB skal bidra i det offentlige ordskiftet og til den kunnskapsbaserte samfunnsutviklinga gjennom god formidling og dialog med omverden. Innen 2022 skal vi være ledende i Norge på digital formidling

Handlingsplaner og delstrategier bidrar til at målene nås. Tiltakene følges videre opp med budsjettmidler som allokteres til formålene både fra sentrale midler men først og fremst gjennom ressursinnsats i organisasjonen for øvrig. De sentrale midlene er skaffet til veie gjennom en forutsigbar omfordeling på 1 % av rammen fra fakultetene til strategiformål og fra 2021 også UIB felles sin del av basismidler for nye studieplasser.

Omfordelingen har bidratt og bidrar til oppbygging av et strategibudsjett som vil være på om lag 366 mill. kroner i 2022 (ca. 6 % av universitetsøkonomien). Midlene brukes i hovedsak til tidsavgrensede tiltak som skal gi insentiv til utvikling av UiB i strategisk retning. At tiltakene er midlertidige gjør at de kan gjenbrukes til nye tiltak etter utløp. UiBs strategibudsjett kanaliseres også tilbake i fakultetenes rammer, i hovedsak som midlertidig finansierte tiltak. I noen grad blir likevel rammene ved fakultetene og avdelingen justert varig med midler fra

strategibudsjettet. Dette betyr at den årlige veksten i strategibudsjettet blir noe lavere enn det den årlig tilførselen til strategibudsjettet legger opp til.

De økonomiske utsiktene for 2022

2022 vil sannsynligvis være første normalår etter pandemien. Prognosene tilsier at økonomien i både Norge og verden normaliseres, og at noe av den tapte veksten i 2020/-21 tas igjen gjennom noe høyere veksttakt i 2022. Det er usikkert hvordan dette vil påvirke offentlig sektors økonomi. Også andre forhold etter pandemien vil kunne påvirke økonomien. Det er for eksempel ventet at jobbreisevanene vil være endret for lang tid fremover og at dette kan gi besparelser. En venter også at ulike tilbud over nett vil ha etablert seg varig. Dette kan ha betydning også for undervisning. Verden etter pandemien vil trolig ikke være helt lik verden før pandemien, og dette påvirker også UiB på ulikt vis.

UiB fikk i pandemiåret ekstra midler til bygg og 251 nye studieplasser. Bevilgningen for de nye studieplassene vil bygges opp frem til 2028 og da gi UiB 200-225 mill. kroner i årlig økte inntekter fra basis- og resultatmidler. Om lag 75 mill. kroner av basisfinansieringen og 7-10 mill. kroner av de første resultatmidlene kommer inn i budsjettet i 2022. Bare 3,5 mill. kroner av denne summen går til UiB Felles i 2022 ettersom fakultetene de to første årene får hele studiefinansiering. Først fra 2023 øker UiB Felles sin del av disse inntektene til 25 %. Normalt gis studieplasser varig, men regjeringen har varslet at denne økningen kan bli reversert senere. UiB må ta høyde for dette i sine planer.

På inntektssiden vil UiB for sjette år på rad vil ha vekst i resultatuttellingen fra departementets incentivmodell. Det ventes 45 mill. kroner i vekst i resultatmodellen for utdanning (åpen ramme) som måler studiepoeng, kandidater, utveksling og doktorgrader, og 11 mill. kroner i vekst i forskningsdelen (lukket ramme) som måler relativ utvikling på EU, NFR, BOA og publisering. En må anta at Stortingsvalget til høsten kan ha betydning for om statens effektiviseringskutt – ABE-kuttet - (0,5 %) videreføres.

Strategien, handlingsplaner, satsinger og klyngeutvikling har vært og er omfattende løft for UiB. Planverket og det langsiktige økonomiperspektivet gjør det likevel mulig å sikre samsvar mellom tiltak og ressurser. Tidligere budsjettsaker og vedtatte handlingsplaner gir mange føringer for 2022-budsjettet og reduserer handlingsrommet på kort sikt. Mange tiltak går derimot inn i en avsluttende fase, og selv om noen tiltak er tentativt videreført og skissert til 2025, er bindingene mindre og handlingsrommet dermed større.

Det finnes likevel mer generelle satsinger som har lenger horisont. Digitalisering innenfor både forskning, utdanning og administrasjon vil fortsette og UiB vil fortsatt ha dette høyt prioritert. I dette ligger også større og varige infrastrukturoppbygginger.

UiB har videre tatt eget ansvar for å bidra til et bærekraftig samfunn og satt seg et ambisiøst mål om klimanøytralt UiB. Det er fra 2021 en egen budsjettpost på 20 mill. kroner som skal styrke satsingen på grønne bygg og finansiere andre tiltak som kan støtte opp under målsettingen.

Masterplan for UiBs bygg er også et planverk som strekker seg over lang tid og som ble revidert i 2020. Denne har horisont frem mot 2040, med en økonomidel som skal vurderes med jevne mellomrom.

Videre er det en del aktivitet som vokser som resultat av eksterne forhold. Eksempler på dette er oppbygging av ulik forskningsinfrastruktur, datalagring, UiBs mediebudsjett og

generell utvikling innenfor IT- og digitalisering. Her er det behov for å etablere gode interne økonomiske strukturer for å sikre en kontrollert vekst og en bevisst vurdering av hvordan kostnader skal fordeles i organisasjonen. Digitalisering har også konsekvenser for organisering av det administrative arbeidet dersom UiB skal kunne ta ut både kvalitative og økonomiske gevinster.

Kunnskapsdepartementet vil fra 2021 praktisere en øvre grense på 5 % overføring på driftsmidler, mens det er åpnet for et høyere overføringsnivå på investeringer. Det siste forutsetter at investeringene må kunne dokumenteres gjennom vedtak. Endringen aktualiserer et eget investeringsbudsjett ved UiB. Internt er UiBs avdelinger styrt på rammebudsjetter som inkluderer både drift og investering. I samarbeid med fakultetene arbeides det med å innføre et skille mellom investering og drift for å kunne vise til et grunnlag for hva som er vedtatt. For økonomistyring vil et slikt skille også være fordelaktig. Mens drift er stabilt og forutsigbart er investeringer ofte større engangsutgifter med større usikkerhet. Å i større grad styre disse atskilt, har også styringsmessige gevinster.

Budsjettprosessen

Ved overgangen til handlingsplaner og langtidsbudsjetter er mange tiltak (tentativt) besluttet for flere år fremover. Budsjettprosessen reflekterer dette. Diskusjonen om ressursinnsats skjer med utgangspunkt i handlingsplanene, over flere år og utfra en totaløkonomi der både grunnbevilgningen og BOA er et naturlig økonomisk ressursgrunnlag. Erkjennelsen er likevel at UiBs strategi i hovedsak finansieres innenfor enhetenes eksisterende budsjetttramme der 94 % av ressursene ligger.

Budsjettprosessen er foreslått lagt opp mye på samme måte som i fjor, men det vurderes tiltak for å styrke dialogen om prioriteringer internt i organisasjonen. Det er særlig utvikling av arenaer der faglig ledelse, fakultetene og de sentraladministrative avdelingene møtes som kan gi gevinster. I Budsjettkalenderen under er det som i fjor lagt opp til to større møter. Et møte med dekanene i april og bredere møte i august (kalt budsjettkonferanse). Det legges forøvrig opp til inntil tre styresaker.

UiBs langtidsbudsjett ble sist vedtatt høsten 2019 med perspektiv frem til 2025. Det legges opp til fornyet vedtak på langtidsbudsjett frem til 2025 i forbindelse med budsjettsaken i oktober. Enhetene vil i hovedsak ha oppmerksomhet på inntektsanslagene i perioden (f.eks. effekter av nye studieplasser og mål for den eksternfinansierte aktiviteten), men på noen områder vil det også lages budsjett for kostnadssiden.

UiBs innspill til statsbudsjett for 2023 skal sendes Kunnskapsdepartementet innen 1. november. Innspillet drøftes som en del av budsjettprosessen. Det legges opp til at dette innspillet har en viss grad av kontinuitet fra år til annet, og langsiktige tiltak knyttet til bygg, infrastruktur og studieplasser som skal støtte opp omkring UiB vedtatte strategi og handlingsplaner vil her være sentrale. Som i fjor legges innspillet frem for styret til orientering i styremøtet i november.

Under følger planlagt prosess for arbeidet med budsjett 2022:

Budsjettkalender - budsjett 2022	
Tidspunkt	Aktiviteter
26.apr	Møte med dekanene om budsjett 2022
06.mai	Universitetsstyret behandler sak om prosess og prioriteringer for budsjett 2022
20.mai	Rundskriv om budsjettforslag for 2022
23.aug	Budsjettkonferanse om budsjett 2022 (ny)
01.sep	Prioriterte forslag til budsjett for bygg, ombygging og investeringer fra enhetene
01.sep	Budsjettforslag for 2022 og langtidsbudsjett frem til 2025 fra fakulteter og avdelinger
15-30. sept	Dialogmøter om budsjett, mål og virkemidler
09.sep	Universitetsstyremøte - evt. mulighet til å orientere styret
13.okt	Statsbudsjettet legges frem
28.okt	Universitetsstyret behandler universitetets budsjett for 2022 og langtidsbudsjett frem til 2025
01.nov	UiB sender inn innspill til statsbudsjett for 2023
10.nov	Fakultetene skal ha mottatt tildelingsbrev for 2022
25.nov	Universitetsstyret orienteres om UiBs innspill til statsbudsjettet for 2023
des	Statsbudsjettet for 2022 vedtas i Stortinget - evet med endringer. Tildelingsbrev fra KD
feb	Universitetsstyret vedtar evt endringer basert på tildelingsbrev fra KD

Universitetsdirektøren sine kommentarer

2022 er siste år av UiBs strategi som startet som *Hav, Liv, Samfunn* i 2016 og som ble revidert til *Kunnskap som former samfunnet* fra 2019. Dette sammen med endringer i faglig ledelse ved UiB, gjør at arbeidet med budsjett 2022 vil fokusere på gjennomføring av eksisterende handlingsplan. Mange tiltak har sterke bindinger i 2022, men handlingsrommet øker i langtidsbudsjettperioden. Gitt disse rammene bør 2022 bli et konsolideringsår.

Det er likevel grunnleggende beslutninger innenfor områder som klima, forskningsinfrastruktur, digitalisering og bygg som vil påvirke budsjettene over lenger tid. På noen områder er det også eksterne forhold som driver opp kostnadsnivået, og i saken påpekes viktigheten av å etablere gode strukturer for styring og intern kostnadsfordeling.

Vedtakene i revidert nasjonalbudsjett 2020 gir en solid vekst for sektoren og for UiB. Vedtakene har langsiktig positiv stimulans på økonomien, og sektoren kan ikke forvente tilsvarende løft fremover. For øvrig planlegges det ut fra et relativt nøytralt statsbudsjett, men det er naturlig nok mange forhold som kan påvirke dette. Hele UiBs aktivitet vil merkes av pandemien også i 2021, og sannsynligvis prege både inngangsfart og status for vår aktivitet når 2022 starter. Budsjettarbeidet tar utgangspunkt i at vi har kontroll på kortsiktige konsekvenser av pandemien og at de langsiktige effektene ikke blir vesentlige. Dette vil vi ha mer kunnskap om når budsjettarbeidet slutføres i oktober.

UiB får i 2021 ny faglig ledelse, og det vil også være endringer i ledelsen på noen fakultet. Dette vil kunne få innretning på prioriteringer i budsjettet. Det er de siste årene arbeidet for tettere intern samhandling i budsjettarbeidet, og det vil også inn mot vedtak om budsjett 2022 vektlegges tett dialog mellom nivåene og på tvers av fakultetene. UiB har gjennom strategi og planverk en rekke satsinger som krever finansiering. Samtidig er det viktig å sikre grunnmiljøene gode rammebetingelser. I videre arbeid med langtidsbudsjettet blir det derfor viktig å arbeide med å sikre god balanse mellom strategibudsjett og grunnbudsjett.

27.04.2021/Sven-Egil Bøe/ Per Arne Foshaug (avd.dir)